

บทที่ ๓
ระเบียบวิธีวิจัย

๑. การวางแผนงานวิจัย เนื่องจากกรวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรที่เกิดขึ้นก่อนแล้ว จึงเป็นการวัดผลครั้งสุดท้ายครั้งเดียว ดังนั้นการวางแผนงานวิจัยจึงเป็นแบบ (One - Shot Descriptive Study)

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือชาวบ้านในอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
กลุ่มตัวอย่าง คือชาวบ้านที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของโครงการกองทุนยาประจำหมู่บ้าน ตำบลลาดกระหิง ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มบ้านต่าง ๆ เฉพาะที่มีกองทุนยา ๕ กลุ่มบ้านคือ กลุ่มบ้านห้วยหิน กลุ่มบ้านลาดกระหิง กลุ่มบ้านห้วยน้ำใส กลุ่มบ้านห้วยน้ำซับ และกลุ่มบ้าน กม. ๑

การสุ่มตัวอย่างประชากรนั้น ผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้ใหญ่บ้านและผู้รับผิดชอบโครงการกองทุนยาในกลุ่มบ้านต่าง ๆ เพื่อนำรายชื่อสมาชิกของโครงการกองทุนยาทุกกลุ่มบ้านมาทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับฉลากเพื่อให้สมาชิกทุกหน่วยของประชากรมีโอกาสในการได้รับเลือกเป็นตัวอย่างเท่า ๆ กัน โดยจับฉลากรายชื่อ ๓๓ คน จากจำนวนสมาชิก ๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนตัวอย่างประชากรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของโครงการกองทุนยานั้นได้สุ่มจากจำนวนหลังคาเรือนในกลุ่มบ้านที่มีโครงการกองทุนยาตั้งอยู่ด้วยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systemetic Random Sampling) ด้วยจำนวนเท่ากับผู้ที่ เป็นสมาชิกของโครงการรวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ๑๕๔ ตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบเวเนรอน

๓. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย จะเสนอเป็นแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ ๑ รูปแบบ (Model) ของการกระทำทางสังคม :
การตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มโครงการกองทุนยาประจำหมู่บ้าน

ตัวแปรอิสระ

- ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม
- เพศ
  - อายุ
  - สุขภาพของตนเอง
  - สุขภาพของสมาชิกในครอบครัว
  - ภาวะการเป็นผู้นำในครอบครัว

- การสื่อสารระหว่างบุคคล
- แหล่งข่าวสาร
  - ความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร
  - ทิศทางการสื่อสาร
  - ความยากง่ายของสาร
  - ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล

- กลุ่มเหตุผลซึ่งเป็นปัจจัยภายในของบุคคล
- เข้าใจ
  - ความเชื่อ
  - ค่านิยม
  - นิสัยและขนบธรรมเนียม
  - ความคาดหวัง
  - ขอบเขต
  - โอกาส
  - ความสามารถ

ตัวแปรตาม

เข้าร่วมโครงการ

ไม่เข้าร่วมโครงการ

๔. เครื่องมือในการวิจัย คือแบบสอบถาม ๑ ชุด โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงศึกษา และดัดแปลงมาจากทฤษฎี งานวิจัยของผู้ที่เคยทำมาแล้ว รวมทั้งเพิ่มเติมในส่วนที่ต้องการจะศึกษา นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแกและนำไปปรึกษากับผู้ใหญ่นาน ค่าบลดาคกระทิง นักพัฒนาเอกชนจากมูลนิธิละเรียงเทราเพื่อการพัฒนาเพื่อปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำ และภาษาที่ใช้ได้เหมาะสมเป็นเบื้องต้น

ในแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาเรื่องต่อไปนี้

- ก. เพศ อายุ
- ข. สุขภาพของตนและของสมาชิกในครอบครัว
- ค. ภาวะการเป็นผู้นำในครอบครัว และอำนาจในการตัดสินใจ
- ง. ลักษณะของการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มในโครงการ และเหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่ม และตัดสินใจไม่เข้าร่วมกลุ่มในโครงการ

มีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้นในส่วนนี้มี ๑๔ คำถาม

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของ แหล่งสาร ความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร ทิศทางการสื่อสาร ลักษณะการรับสาร เนื้อหาสาระของสาร และความถี่ในการเปิดรับสารจากสื่อบุคคล

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกลุ่มเหตุผลซึ่งเป็นปัจจัยภายในของบุคคลเกี่ยวกับความเชื่อหรือไม่เชื่อในการตัดสินใจ โดยศึกษาเกี่ยวกับเป้าหมาย ความเชื่อ ค่านิยม นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี ความคาดหวัง โอกาส ความสามารถ และข้อผูกมัด

๕. การทดลองใช้เครื่องมือ ก่อนทำการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับชาวบ้านในกลุ่มบ้านโลกแขวงมีซึ่ง เป็นจุดที่มีโครงการกองทุนยาตั้งอยู่จำนวน ๑๕ คน โดยกลุ่มบ้านนี้ถูกคัดออกไปเมื่อผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจริง

ผลจากการทดลองแบบสอบถาม พบว่ามีข้อคำถามบางข้อที่ซับซ้อนเกินไป และมีบางข้อที่ถามแล้วผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจ จึงตัดออกหรือปรับปรุงข้อคำถามเหล่านั้นใหม่อีกครั้งแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

๖. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยและพนักงานสัมภาษณ์ซึ่งประกอบด้วยนิสิตปริญญาโทสาขานิติศาสตร์พัฒนาการ จำนวน ๖ คน และนิสิตปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๓ คน เริ่มเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ ๑ - ๕ พฤษภาคม ๒๕๒๕ รวม ๕ วัน

๗. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หลังจากที่ได้เก็บข้อมูลเสร็จในแต่ละวัน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบดูขอบเขตพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นเพื่อจะได้สอบถามพนักงานสัมภาษณ์ในกรณีที่มีข้อสงสัย

๘. การลงรหัสข้อมูล เมื่อตรวจสอบข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงนำข้อมูลมาลงรหัสตามคู่มือในการลงรหัส (Code Book) เสร็จแล้วจึงนำข้อมูลไปเจาะบัตรและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS program) เพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติ

๙. การวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน
ได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

๑. หากสถิติพื้นฐานคือความถี่และร้อยละ โดยวิเคราะห์แยกเป็นตาราง
ทั้งแบบทางเดียว (One-way table) และทั้งแบบสองทาง (cross tabulation)
เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

๒. หากความสัมพันธ์สัมพันธ์เชิงเดียวระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดย
ใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

๓. ทดสอบความแตกต่างระหว่างความถี่แบบกลุ่มอิสระหลายกลุ่ม
โดยใช้ไค-สแควร์ (χ^2 -test for k independent samples) เพื่อทดสอบ
สมมติฐานข้อ ๑ - ๓

๔. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ
(Forward Stepwise Inclusion) โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ จะเลือกตัวแปร
อิสระที่ให้อาสมสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรตามเป็นตัวพยากรณ์ตัวแรก สำหรับพยากรณ์ตัว
ต่อ ๆ ไปจะเลือกตามลำดับความสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial correlation)
ทีละขั้น เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ ๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย